

AVRUPA BİTKİ ÇEŞİTLİĞİNE AÇILAN PENCERE

Eylül 2007

Ulusal ve Uluslararası Taahhütlerin Yerine Getirilmesi

Avrupa bitki genetik kaynakları enformasyon sistemine duyulan ihtiyaç, 2001 yılında ulusal bitki genetik kaynakları envanterlerinin geliştirilmesi ve Avrupa'daki *ex situ* muhafaza edilen bitki genetik kaynaklarının taranabilir kataloğu olan EURISCO'nun oluşturulması ile karşılanmıştır. Bu sistem, Gıda ve Tarım Bitki Genetik Kaynakları Uluslararası Sözleşmesi ve Gıda ve Tarımda Bitki Genetik Kaynaklarının Muhafazası ve Sürdürülebilir Kullanımı Küresel Eylem Planı'nın gereği olarak ortaya çıkmıştır.

EURISCO, biyolojik çeşitliliğin muhafazası ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili olarak bilgi değişimini kolaylaştırmak için Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'ndeki yükümlülüklerin bir gereğidir ve Pan-Avrupa Biyolojik ve Kırsal Alan Çeşitliliği Stratejisine de katkıda bulunmaktadır.

EURISCO kataloğu, Eylül 2003'de genel kullanıma açılmıştır.

EURISCO nedir?

EURISCO Avrupa'daki *ex situ* bitki koleksiyonları hakkında bilgi sağlayan web tabanlı bir katalogdur. Bu katalogda 35 ülkeden gelen 1300 cins ve 8500 türdeki bitkisel çeşitlilik, 1 066 884'i aşkın örneğin pasaport bilgileriyle temsil edilmektedir. Bu örneklerdeki bitkisel çeşitlilik, Avrupa'da *ex situ* muhafaza edilen örneklerin üçte birini ve dünyada



Günümüzde daha çeşitli gıda üretimlerine olan talep, kültür bitkilerindeki genetik çeşitliliğin daha geniş kullanımını sağlar.

muhafaza edilen toplam materyalin yaklaşık %18'ini oluşturmaktadır.

Uluslararası standartlara göre geliştirilen EURISCO, kültür bitkileri, yem bitkileri, yabani türler, geçit formları, köy çeşitleri ıslah hatlarına ait *ex situ* koleksiyonların taranması ve bilgi erişimini mümkün kılmaktadır. EURISCO, bitki, taksonomi, orijin, coğrafik dağılım, örnek giriş bilgileri, durumu ve diğer kriterlerde tarama yapılmasına olanak sağlamaktadır.

EURISCO nasıl çalışır ve kimler katılır?

EURISCO, ulusal envanterlerin hazırlanması için kapasitelerin güçlendirilmesi yoluyla bu envanterlerin taranması için hızlı erişim noktası yaratmıştır. Her ülke verilerin sunumu, doğruluğu ve ulusal envanterdeki verilerin gönderilmesine karar verme konusunda tam sorumluluğa ve egemenlik haklarına sahiptir.

EURISCO Avrupa ülkeleri ulusal sorumluları, bitki genetik kaynakları ulusal envanterlerini yükledikçe katalog genişlemiş ve gelişmiştir.



Genbankası örnekleri, ıslah, araştırma, eğitim amaçlı kullanılan ve kullanıma potansiyeline sahip olan genetik materyali temsil eder, böylece gıda güvenliğini sağlar.



EURISCO ne yapar?

EURISCO yalnızca karar vericilerin değil, aynı zamanda gen bankası yöneticilerinin, bitki grup sorumlularının, bilim adamlarının, ıslahçıların, çiftçilerin, öğrencilerin ve halkın, Avrupa ülkelerinde *ex situ* muhafaza edilen örneklerle ait bilgilere erişmesini sağlamaktadır.

Geleceğe Bakış

İkinci çalışma döneminde EURISCO, mevcut bilgilerin doğruluğunu, kapsamını işlevselliğini artırarak ulusal envanterlere ve ulusal sorumlulara destek vermeye odaklanacaktır. Ayrıca, internetteki diğer bilgi kaynaklarıyla bağlantılı küresel erişim noktası sağlayarak *ex situ* ve *in situ* bilgilerini birlikte ele alan Avrupa enformasyon sistemi kurulmasına çalışacaktır.

Gelecek, kamunun ortak malı olan bilgiye erişim sağlanarak ve gelecek kuşaklar için bitki genetik kaynakları bilinci geliştirilerek kurulacaktır.

Dünyanın diğer bölgelerinde de benzer etkinlikleri başlatma girişimleri sürmektedir.



Geleneksel bilgi ve kültürel çeşitlilik farklı amaçlar için farklı biçimlerde kullanılan kültür bitkileri çeşitliliğine katkıda bulunur.



Fotoğraflar: E. Bettencourt and S. Dias.

Çeviri: Ayfer Tan, Abdullah İnal ve Lerzan Aykas.

Editör: Ahmet Şemsettin TAN, Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü. Menemen, İzmir / Türkiye.